

MAJLIS BISHAR BINAHA
KA DRAMA
UBALET DONSHIKOR

DA
STREAMLET DKHAR

2003

**KA JINGBISHAR BNIAH
IA KA DRAMA
U BAIEIT DONSHKOR**

by

STREAMLET DKHAR

2003

Published by
J.S. Dkhar,
Golf-Links, Khliehshnong,
SHILLONG - 793 001

KI LYNNONG

*KA JINGBISHAR BNIAH IA KA DRAMA
U BAIET DONSHKOR*

(C) Copyright : Dr. (Mrs.) S. Dkhar

First Edition 2003

Design & Layout
ESES PLUS

Printed at
Don Bosco Press,
Don Bosco Technical School
SHILLONG - 793 003

2D 1178

	Peij
I Ka Thymmei Ba La Pynshong Nongrim ia U Baiet Donshkor	8
II Ka Plot	25
III Ki Kam Bad Jinglong Ki Tyngshop-puron	57
IV Ka Bynta Ki Shakri Syiem Ha Ka Drama	92
V Ka Phang Pdeng	100
VI Ka Buit Thaw Drama	109
Ki Par Jingt看	116

SI BONG

Ha

*Ki Khun Kynthai bad Shynrang
Jo ng Nga*

“Nga don ka jingphohsniew ...”

Ha Ki Nongpule

Nongpule baieit,

Sa shisien pat nga dap da ka jingkmén bakhraw ba nga la lah ban pynmih pyrthei sa kane kawei pat ka kot, kaba nga ai kyrteng **Ka Jingbisha bniah ia ka drama U Baieit Donshkor.** Ha ka jingshisha nga la dei ban pynmih ia ka ha ka snem 1998, hadien ba nga la pynmih ia ka kot **Ka Jingbisha bniah ia ka Shanghawiah ki Rang** kumba nga la kular ha ka lamkhat jong ka. Hynrei na ki daw ka jingdawa ka pla tyngka ban pynmih kot kam long kaba suk ha kajuha ka snem ar ne lai tylli, namar nga la hap pynmih shuwa ia ka thup poitri bad ar tylli ki kot drama ha kine ki snem ba la dep. Nga panmap na phi ba ngam shym la lah ban pynmih kloï ia kane ka kot, kaba ki samla pule ha ka kyrdan M.A. Khasi ki donkam ia ka namar ba ka *Original Text* kam don shuh ha lew la slem. Toi, la katta ruh, nga pynpaw ia ka jingsngewnguh kaba khraw ia u Trai Nongbuh Nongthaw ba nga la lah ban sei madan bad pynmih pyrthei bluit ia kaei kaba la thmu bad sah teng ha ki snem ba la leit. Nga pynpaw ruh ka jingsngewnguh ia ka tnat thoh bad pule jong ka Jylla Meghalaya kaba la iarap bei tyngka katto katne ha kaba pynmih ia kane ka kot.

Tang khyndiat tiak haba ngi phai dien biang sha ki snem ba la leit bad ia ka por ba la sdang ia ka Khasi Department ha N.E.H.U. Hood ka la long ka

jingjop thiaw ba la lah ban pynrung ia ka subjek Khasi haduh ka tei ka kyrdan. Hynrei, kam shym la long kaba suk pat ban ioh lut ia ki kot kiba pura ha ka khasi ki ban ia biang bad katei ka kyrdan pule. Ki nonghikai ha kato ka por ki dei na kiwei pat ki subjek, ym kiba la pass Khasi kum ha kine ki sngi, hynrei da ka jingiatrei lang jong ki ryngkat ka Syllabus Committee, ki la lah ban pynrung ia ki kot bapher bapher ki ban ia hap bad ka subjek, wat la dei ban hap shim da ki kot literashor jong ki phareng, hebru, sanskrit bad kiwei. Hynrei kaei kaba sngewtynn timer ban ong ka long ba naduh ba la sdang ia ka Khasi Department ha N.E.H.U. haduh mynta, ngi ia pyndonkam ia kane ka kot drama jong u D. S. Khongdup, *Ka Drama U Baieit Donshkor*. Ka long shisha ka jingkyrkhu ia ngi kum ka jaitbynriew ba ngi don ki akhia ka thoh ka tar kum une u rangbah. Hadien, ba nga la don ha ka kam hikai la kumba khathynriew snem eiei, nga sngew ba ka por ka la dei ban iasam bynta lem sha kiwei de ia la ki jingtip lyngba ka jingthoh. Bun na ki paidlang paidkar, kin ym sngewtynn timer eh ban pule ia kum kine ki jait jingthoh, namar kine ki jait jingthoh ki dei kham bunsien na ka bynta ki samla pule kiba iadei bad ka subjek. Nga thikna ba kane ka kot kan ym ia id dor ha iew ha hat, hynrei nga nud ban ong ba ngam shym thoh ia kiba kum kine ki jait kot ban kamai tyngka, hynrei ban pynroi bad sam lem ia ka jingtip sha kito kiba ieit ban pule bad wad bniah ia la ka jong ka thoh ka pule. Ha kane ka kynti ngan ym kynthoh eiei halor ka drama kumba nga la ju leh ha ki lamkhmat jong kiwei pat ki kot ba nga la pynmih pyrthei teng. Hynrei tang kawei nga kwah ban pynpaw ia ka jingsngewnguh kaba khraw ia baroh

ki nongpule kiba la ju kyrshan barobor ha kaba pule ia ki kot jong nga. Dei nangne ba nga ju ioh mynsiem na ka por sha ka por ban sei madan la ka jingtip ba la lum bad ban sam lem sha phi ruh.

Kyntang waiwot, shuwa ban pynkut, nga ai khublei ia baroh kito kiba la donkti ha kaba pynbit pynbiang ia kane ka kot khamtam eh ia i lok jong nga i Dr. S. Lamare iba la pynbit pynbiang bad pynitynnat ia ka jingsop kane ka kot, ia ka *ESES Plus Publishing House* kaba la leh ia ka *Layout bad Design*. Nga pynpaw ruh ia ka jingsngew nguh ia baroh ki khun ki kti jong nga bad ia ka iing hi baroh kawei kiba ju kyrshan ban ai mynsiem ba ngan thoh na ka por sha ka por. To u Blei un khyrkhu lang ia ngi baroh.

Khublei.

30 tarik, Jymmang 2003

Ka Nongthoh

LYNNONG IV

KA BYNTA KI SHAKRI SYIEM

HA KA DRAMA

U nongthoh u la ai ka jaka kaba kyrpang na ka bynta ki shakri shakor ha iing Syiem. Kumba la tai ha ki lynnong ba shakhmat ba u Rabon Singh um shym la ai jaka bha ia ka bynta ki shakri syiem ha ka khana tynrai jong u. Hooïd, u Soso Tham u la ia leh katba lah ban phawer ei ei shaphang jong ki, da kaba u ai kyrteŋg U Ngun - ngun, bad U Dung kwai. U D. S. Khongdup te, u da pruid dur bha bad u da ai rong ai rup bha ia ka bynta jong ki, kat haduh ba ka la long kawei na ki plot kyrshan ha ka drama kaba donkam na ka bynta ka jingkiew ka plot pdeng sha ka kliar (climax). Ki tyngshop - puron shakri ki paw ba ki long kiba im ba khih kum ki brierw shisha ha ka pyrthei, ki trei ki ktah, ki iakmen iasngewbha, ki leit kai lum leit kai wah haba ki lait por; te kumta ki dei ki tyngshop - puron ba u nongthoh u la thaw khnang ban pynitynnat ia ka drama. U nongthoh u pynpaw ia ka rukom im jong ki bad u da ai kyrteŋg ia iwei pa iwei na ki. Ka kong Risa, ka Phngaiñ, ka Jngum, ka Thaiñ, u Rnong, u Syntai, u Mohon bad u Bieit. Ki paw ha ka drama naduh ka *Act I scene III*; hynrei u nongthoh u kham ai kam ia ki ha ka *Act II scene I, scene II bad Act III scene IV* bad ki jah noh na ka drama ha ka *Act III*. Ki shakri Syiem ha kane ka drama ki wanrah ia shibynta jong ka biria bad ka jingdon jong ki ha ka drama ka long kumba wanrah

ia ka *comic relief*. Ka jingdon jong ki ka pynbang pynthiang bad ka pynitynnat ruh ia ka drama baroh kawei. U nongthoh u wanrah ia ka bynta jong ki shakri Syiem da kaba u mut ban ai kyrpang ia ka bynta jong ka biria khamtam lyngba u Rnong bad u Syntai. Ki jingrwai jong u Syntai ym tang ba ki pynkmen bad pynsngewtynnat ia kiba sngap, hynrei ki long ruh ka lynti jong ka buit thaw drama u D. S. Khongdup. Ki biria jong u Syntai bad u Rnong ki long barobor ki biria dei por kiba kit jingmut. U nongthoh u lah shisha ban airong airup, aidoh aismam bad ban pynpaw ia ka longbrierw manbrierw jong ki. U nongthoh u la ai bynta ia ka Kong Risa kaba long ka shakri kaba la kham rangbah tam na baroh, ha kaba lah ban mutdur, ba ka dei ka mraw ha ka ballad u Soso Tham, u bym shym la ai kyrteŋg ia ka. U nongthoh u da ai kyrpang ka jaka shong jaka sah kaba biang na ka bynta ki shakri shakor, khnang ba kin suk ka thiah ka dem bad ka shong ka sah. Ka Risa ka paw ha ka drama ba ka la kham san ha ka rta ban ia baroh kiwei pat ki shakri. U Syiem u shaniah lut ha ka ia ki kam iing kam sem baroh; bad ka dei ma ka ruh kaba bhah kam ia kiwei pat ki para shakri ha iing Syiem. Dei ha ka *Act II Scene I*, ba u nongthoh u ia thuh shaphang ki shakri shakor ha iing Syiem bad ka trei ka ktah jong ki. Ki don ka por ban sngewbha kum ha ka leit bam khana sngewbha sha lum; ki don ruh ka por ha kaba ki ju ia khana biria para ma ki ynda la dep kam mynmiet shuwa ba kin leit thiah. Don ka por ba ki iakren thamula para ma ki kum ban pyndom samla para shakri. Don ka por ba ki i sammut ia u Bieit ba um nang ban kren bad ba u shu pyni dak da kaba kohnguh ne kyrngah ryngkat ka pynmih sur *wu-we-wew*. Haba bishar bha ia ka

jinglong ki shakri Syiem, lah ban iohi ba u nongthoh um shym mut tang ban pynbyrngia ia ki nongpule ne nongpeitkai, hynrei ban pyniasyriem ruh kum ba leh u Shakespeare ha ki drama biria jong u, ha kaba wanrah ia ki bieit sian, lane ki *fools bad ki clowns*, kiba long shibynta na ka biria ha ka drama. Kane kaba kdat noh sha ka bynta jong ka biria ban pynpynggad jabieng ia ki nongpule bad nongpeitkai, ka long ka bynta ba kongsan bha ha ki drama biria. Wat la u D. S. Khongdup, u thmu ne em ban leh kumba leh u Shakespeare, pynban ka don ka jingiasyriem ha kane ka drama.

Ki shakri Syiem ki paw ba ki long kiba tip ia ka akor ka burom ha iing Syiem, wat la ki long ki 'riew madan hakhmat para shakri. Ki kyntien jong u Rnong ha ka Risa kiba iathuh ia ka akor ki long kumne:

Phi i, Nah, nga bad u Syntai hangne, kat shaba ngi leit, ngi rung ngi mih da ka akor; ha lynti ruh, ngi leit ngi wan da ka akor. Ka akor kaba tam, hapoh iing, ne, shabar. (p.28).

Lada bishar na kitei ki kyntien, ka paw ba u Rnong nalor ba u long uba biria, u don ruh ka akor bad uba sian ban jubab bad pynngeit ia ki para shakri, wat la hateng hateng u kren da ki ktien rangbah kiba shong nia; kum ha kaba u ong,

teng teng shisha, nga lah ban thurmur ka ktien ka thylliej; hynrei ban ia kren kai shaphang ka long iing long sem ka shongkha shongman te, yn leit nud shano phi Nah; tieng ruh tieng hi keiñ ioh ka samla ka bym iahap mon ka bat ktien shisha trait, yn ia lait khih shuh shano haba kumta! (p.29).

Hooiid, u Rnong u dei shisha u tyngshop biria bad ka bynta jong u ha ka drama ka long ban pynsngewtynn timer lyngba ki ktien biria jong u. Katba u Syntai pat u long thik kum uto u simpah simsong uba nang ka kynud ka phawar ryngkat ka tem duitara. Shisien ba la phawar bad rwai u Syntai, te u da siat syndon na 'mationg plak ia ki 'thei samla kiba long ki para shakri jong u. To ngin ia peit khyndiat ia kine ki jingrwai ba u Syntai u phawar :

*"Tyngon, shu tyngon, wow ! kum sim kyllai dohdit,
Tyndon, shu tyndon, wow ! ko bakha sang salit !*

Khmat ba bhabriew jong phi,
Tarajur ei ban thew;
La shai ne dum ka sngi,
Tang phi keiñ ha khyndew !
Khongdongjat la ka tngit,
Ki ngab ki ih sawhuiñ;
La phi sop sohbyrthit,
Ka dur pat shu lymphuñ !" (p.32).

Nangta shuh shuh haba u rwai siat ia ka Phngaiñ, ka Jngum bad ka Thaiñ, ym lah khlem da iarah ia ka biria jong u lyngba ki kyntien ba u pyndait sbiak sbiak ba kin iahap bad ka jingmut ba u don ha kaba pyndom samla ia ki. To ngin ia peit sa ia kane ka jingrwai kaba u Syntai u rwai kumne :

Shano mo Lasubon
Jingsuhsieng phi pynphriang !
Balei ia nga phim mon
Ban ai umsoh ba thiang !
U mawsiang bneng u jngum,
Ka khmat lynter ka phngaiñ;

Ha pneh, jingieit phi thum,
Wat la ka mon ka thain ! (p.33).

Dei ha kane ka bynta ba ngi lap ba wat u Baieit Donshkor ruh um lah khlem sngewsammut ia ka rwai phawar samla u Syntai. Ban da long, u Baieit Donshkor u la dei ban sei thylliej, hynrei u la ialeh katba lah ban kun ha lade ia ka biria sammut jong u Syntai bad u la shu kdew tang da ka kti ban pyniakap ia ka Jngum bad u Syntai, ia ka Phngaiñ bad u Rnong, bad ia ka Thain bad u Mohon.

Haba phai pat sha u Mohon, une pat u long u tyngshop uba u nongthoh u la buh khnang bad uba nang ban biria ha kawei pat ka dur, ha kaba batai ia ka jingmut bashisha kat kaba u Syntai u nang rwai. Ki kyntien u Mohon ruh bunsien ki dei ki kyntien biria dei por, haba u kren ia u Rnong kumne :

Lada mem leit iing briew kum ma me te, ngan mat iasah samla rta noh manga lih ! Ki khynnah kiba dang shet jakai ruh ki sngewthuh biang biang shano u myllung Syntai u mut haba u sei ia kita ki ktien. Mem iohi ba wat u Bieit ruh u sammut ka bym lah ong shuh. (p.33).

Nangta u la biria shuh shuh ia u Rnong da kaba ong,

Lada un shah ring kongor u Syntai te me, ngin ia thung Syiem keiñ me ia u ynda la iap u Syiem Sympa ! Ym imat ban don lad da kawei pat, namar haduh kane ka sngi ruh, ngim pat ioh Syiem khynnah satia." (p.34).

Lah ruh ban iohi shuh shuh ia ka rukom biria u Mohon haba u peit ia u Bieit i kumba u i

shankhmat, ban ong beit te ym long, u pynpaw da kaba kren kumne :

Ki shkor u don, bad u iohsngew; u thylliej u don, tangba u set ! Haw ang ka shyntur ngan khmih ! Me jrong du u thylliej ! Ong mei ! (p.41).

Wat la u Mohon u long u tyngshop biria ha kiba bun ki bynta jong ka drama, pynban u nongthoh u pynpaw ruh ia kawei pat ka jinglong jong u ba u long uba dombieit. Lah ban iohi ia kane haba u kren jrong thylliej ia u Baieit Donshkor ha kine ki kyntien,

Peit shane, khun ka Donshkor bunbuit ! lada ki dei ki khunje kiba hap ha khap, men sei ia uto u thylliej jong me. (p.41).

Ka jingdom jong u Mohon ha ki katto katne ki bynta ka drama, ka lah ban don ar jingmut; kawei ka lah ban long ba u dei u 'riew thut shen, kawei pat ka lah ban long ba u pyndom pynshrai khnang ia u Bieit namar ba u ishan khmat ia u, la u dei shisha ne em u set tyhlliej. Hynrei u nongthoh u la lah ban thaw ia ki jingjia ha kata ka rukom ba u Bieit, wat la u la dom bad bitar katno katno ruh un ialeh katba lah ban set la u thylliej. Toi, u Bieit, uba ha ka jingshisha u la dei ban lait thylliej bad jubab pyrshah ia ki kyntien jong u Mohon, hynrei u Bieit u la kun dohiap dohim ia la u jong u thylliej ba ym pat biang ka por bad u la shu rynsied pum ban kshih ia u Mohon na pdot.

Ka long kaei kaei kaba sngewtynnat, haba phai sha kane ka drama u D. S. Khongdup, ba kum u

nongthoh drama bad kum u briew uba tip bha ia ka rukom leh ki Khasi hyndai, u D. S. Khongdup u wanrah ia kawei ka bynta lyngba ki shakri syiem, khamtam u Rnong bad u Syntai, shaphang ka leit kai khynraw. Kane ka leit kai khynraw ka long ka kam kaba ki samla shynrang naduh ki por barim bajah, ba ki ju pynmlieñ ialade ban leit kai khynraw sha shnong ba don ki 'thei samla bad kane ka leit kai khynraw ka pynlong ruh ia ki, ba ki dei ban nang ka rwai ka siaw bad ka phawar samla thik kumba leh u Rnong bad u Syntai. Kumta ka jingwan miet u Rnong bad u Syntai ka paw shai ha kane ka drama ba kine arngut ki la wan kai khynraw, wat hateng hateng ka paw ruh ba ki don jingmut ia la ki para shakri ba ia trei lang.

Ka bynta kaba khatduh eh kaba u nongthoh u la ai ha ki shakri Syiem ka dei ha ka *Act III Scene IV*, ha kaba u nongthoh u la wanrah ia ka jingiatuklar shaphang ka jingjah jong u Bieit bad ka Shitala Koina. Baroh ki dap da ka jinglyngngoh ia ka jingjahklep jong ki na iing Syiem. Ha ka jingshisha baroh ki shakri kim tip ei ei ia ka jingjia baroh ba u Bieit bad ka Shitala Koina kim don ha iing. Dei u Rnong bad u Syntai kiba dang mut ban iawer leit khwai doh ia u Bieit, phewse ki lap ba u Bieit um don ha iing. Ynda ki la phah khot ha ka Kong Risa ia u Bieit ba un ia leit lang bad ki ban iasngewbha lang ha lum ha wah, dei hangne keiñ ba ka Kong Risa ka khlei ia kine ki kyntien : "U Bieit um don ha iing." (p.76).

Kaei kaba kham pynlyngngoh shuh shuh ia ka Kong Risa ka long ba haba ka lap ba ka Shitala Koina ruh kam don ! Dei hangne ba u Syntai u la pynpaw ia

ka jingartatien ba kumno kine baroh arngut kin ia jah lang. Ka jingwanrah jong u nongthoh ia u Rnong ha ka *Scene V*, ka long ban pyni ba baroh ki shakri ki sngewsih ia kaei kaba la jia ha iing Syiem kaba long ka jah burom ym tang ia ka khun u Syiem, hynrei ia ki ruh kum ki shakri Syiem. Te lyngba u Rnong kum u nongmih khmat na ka bynta ki para shakri baroh, ban iadon kti lang ha kaba wad ia ka Shitala Koina. U Syiem u da ioh mynsiem shibun eh haba kren u Rnong bad u pynpaw ia ka ha kine ki kyntien, "Ki ktien jong me bunsien ki long kumba syrpai umphniang ia ka met kaba thait."(p.81).

Dei lyngba ka jingwad jingtip jong u Syntai bad u Rnong ba la lah ban lap ksai ba ka Shitala Koina ka la mut ban ia phet pukir bad u Sliang Mawpun, hynrei u Sliang Mawpun um shym la ioh ban phet kumba u thmu namar ka kmie jong u ka la set ia u hapoh kawei ka synduk dieng kaba heh. Kumta kaba kut jong ka jingjah na iing jong ka Shitala Koina bad u Baieit Donshkor ka pynsah ha ka jinglyngngoh ia baroh ki tyngshop - puron ka drama.

Ha kaba pynkut ia kane ka lynnong lah ban buh dor ba u D. S. Khongdup u la ai ka bynta ba kongsan bha ia ki tyngshop puron kum ki shakri Syiem ha kane ka drama. U la kham pynbha bad pynjlih na ka ballad jong u Soso Tham, ha kaba iadei bad ki kam bad jinglong jong ki shakri Syiem ban pynlong ia kane ka drama, ka drama biria kaba ishongkun ishongkhia bad kaba ibiang ipura.